

Nocleh u cikánů.

Od Popelky Biliarové.

Je po ránu a u Stebeňůk ve statku chumelenice: přišel posel z Hořátve od Kotevských, že se mladé panimámě — dcerci od Stebeňůk — narodil v noci klouček.

Panimáma Stebeňůkovic je s roumem vedle mace: pro Krista Ježíše — vždyť to ještě nečekala, až takhle za týden — Panenko Maria!

Šibilla dcerci peřinky, prádyčko a pleny — teď to má všecko ještě na hůbe — mokrě!

Štěstí ještě, že ty sypekky neoprala — to by byla pěkná hřcha! — Panimáma sehnala obě děvečky; ty starší kazala nacpat* péti pleny a sama s mladšíčkou sušila pleny a prádlo nad kamny, hned to válely i šehlily.

Děvečka nacpávala sypekky; co se peti do nich vešlo. Peřinky potom byly jako pny nadětané — časy kováčiny — jak by se do takového kováčce dítě zaballilo! Panimáma s nátkem zas tahá peti z peřinky a už zase vidí, že mladšíčka vřel pleny jen tak zlehka, halabala a div, že jí mandlíkem nepřetáhla; pleny dle toho byly "živé" a krabaté jako zmizlá kopytce. Kazala tudíž děvečky pleny valet a mladšíčce popravene sypekky uzašit. Ale mladšíčka uzašila sypekky stehy, že by tudíž mohli pulci prolizat — neřku-li peti. Panimáma zavázala si hlavu, rozebranou od náhle starosti a hubující sama peřinky uzašívá.

Tomeš — orač, posel od Kotevských, sedí u kamen a "vevrhuje" ženským do ruky a děvečka hned by ho nčím bacila.

Konečně je všecko jakž takž popraveno, panimáma nandala do do nůso, povázala jí zastěrová, Tomeš nůši navlékl na záda přes kožičky, nacpal si do kapes volokna a vystráchal se k domovu. Před vraty zavázal si ještě oči od beranice pod bradou a hrabal se s nůši na zatech jako pazderna na pouti.

U cestičky ze silnice k lesu Tomeš počká na panimámu, která jen se oblékne a hned za ním pospíší.

Zrovna zvoni ve vsi pole dne, když panimáma Stebeňůkovic všelka-čičná hnala se za Tomšem po silnici — ale kdež tomu byl již konec! Panimáma ani okem už ho nespaprila — kopa sršně do boudala! Tedy tam bude ošet v u cestičky k lesu jako zmizlý trhan — taký nemusí mořit kromky na tři čtvrti míle, když ví, že ona za ním jde.

Pospíchala dost a dost — ale hospodářství nemůže jen tak nahnout na pokličky vsadit; čeládku, co jí neporučí, neuděla.

Panimáma hnala se po silnici jako utřená sošna — už aby jen dohnal Tomeš.

Nadějou si lesem dobrou půl hodinku — jen aby se nespustil sníh — pro maticku boží! Oblaka jsou jako březí plachta — jen se to po zemi vleče.

Po jedné straně silnice byl na skále ve výši les, po druhé vinula se bystrá, dnes jako olověná feka. Už jen aby byla panimáma tumbale za lomem, kde se les k silnici ntží — tam už jistě uvidí Tomše.

Dcera vđala se do Hořátve, dvě hodiny cesty od domova; v tuhle stranu panimáma Stebeňůkovic nikdy nepřišla, neměla zde co dělat. Až co je dcera v Hořátci, šla tudíž lesem po cestičce asi dvakrát — jindy jela tam vozmo.

Panimáma přehnal se kolem lomu — tuhle už les k silnici se nříf, je tu cesta ze silnice v les a — Tomeš nříf! —

A panimáma šla a šla a černého lesa stále nedocházela.

Panenko Maria — aby tak abloudila!

Ale vždyť už musí být přece konec lesa — panimáma se pamatuje, že se lesem, tak říkajíce, v létě sotva ochladila a už byl konec a teď už to chodí celou věčnost — do tmy.

Pro Krista boha věčného — abloudila! — ano, už zbloudila: panimáma ne a ne si vzpomnout na březinu lesem k Hořátci. Ne, tam nebýva březina, jen černý les — jedle, samé jedle! —

Panimámě držaly se útroby do ulzíku, nohy měla promočené od sněhu, kterýž i do očí se jí valí — tu konečně přišla v čerý les!

V lese už byla čirá tma; i sem bylo snůhu již navěsto s korun tak, že všelká stopa cestičky byla znatelná.

O panimámu pokoušela se mldoba; už vidí, že tu v lese zahyne — zahnynouti musí!

Panimáma hlasitě se modila a k živému bohu volala; zle je, zle a s panimámou amen. A tím vším je vinen Tomeš. Ale svědomí s důrazem jí kle-

palo na duši; ne Tomeš — její liknavost. Kdyby byla měla všecko v pořádku, mohla být do pole dne u dcery.

Poždě na věčnosti bycha honit — amen je s panimámou — a men! Panimáma opřela se o strom; tak, co teď?

Najednou zaslechla podivnou zrněl hlas — rodičko boží — bide!

Panimáma poslouchala jako žalje — stáhla šatek s uší, aby lépe slyšela.

A slyšela jasně hlasy lidské. Důdky se v ní rozperutila, ale hned zase splaskla: Panenko Maria — snad jsou to loupežníci!

Ale nejsou — panimáma slyšela dětský pláč a tak jí připadalo, že i ženské hlasy.

A už letěla po zvucích. Už v ní žmolou z ohně — už vidí zář, jako když oheň lokustí přikryje, a zrněl hlasů má zrovna pod rukou.

Už ví, kolik udeřilo a útroby se jí drhají zas do jiných ulzíků a do klubka se svíjejí cikáni.

Panimáma stojí o strom opřena a chce utéci, ale strom jakoby jí držel koránim za nohy a korun za kazušku.

Pojednou se panimámě zableskne světlo v očích a cikán tu před ní.

Cikán, nevidá, dotekl se nějak panimámě a uskočil: "Kdo tu?" křičel a panimáma už klečela na kolenu: "Pro lásku boží — smiluj se!"

A kde se vzali, tu se vzali, kolik panimámě cikánů byl roj a brebentůž jako na předpeklí.

"No, tak — matko — co pak tentonoc — vždyť my — nejme přec žadní "raubiřti", abychom vám šli na hrdlo. — Zbloudila jste asi, vidíte — no tak, jen pojďte mezi nás a ohefste se, vždyť se vám nic nestane. Cestu ne najdte vy, ani my teď v noci, až ráno vyvedeme vás z lesa. — Vždyť my jsme také poctiví lidé!" hovořil k uděšené panimámě starý cikán, zvedl cip plachty u nějaké boudy a zval jí do vnitř.

Otevřením otvorem rychle vklouzli do boudy cikáni, velcí i malí i ženské a panimáma vlezla tam také, jakoby ležla na smrt.

Už poroučela duši pánu bohu — cikáni jí oberou a zabijou — to věděla cikáni jistě.

Zatím cikáni ji nezabíjeli, ale nalezli do houni, stočili se v ně jako štěňata, jak byli v šatech, jen jim ty černé, kudrnaté hlavy drobet koukaly.

A přiválouci se k ohni brzo zády, brzo zas nohama a jeden mladý cikán seděl u ohně a opatroval ho.

Panimáma měla dušičku na stopičce, ruce v klně sejpáté a modlitbu na rtech pětřhanou.

Sedla si k ohni a nikdo se o ní nestaral. Mokré nohy přistrčila k teplotě a ukrádek dívala se kolem sebe a čekala, brzo-li odněkud z té houně zablskne nůž, a by konec učinil životu jejímu.

Ale odušák nezablskyl se nůž, jen oheň stále hořel a mladý cikán jej opatroval.

Panimáma poznala, že to není bouda, ale plátěný stan. Plachta byla ke kolíkům v zemi přivázána provazy a dosahovala až po samu zemi a pokud mezeza nad zemí byla, přibázeno bylo ku plachtě mechu, země i lesní drtí.

Nahore v plachtě byl otvor, kudy unikal kouř. — Špatná ochrana proti zimě — plátěný stan a byť i v něm stále oheň hořel. Ale teplo z ohně přec pomalu rozpafovalo sněhem zamáčené nohy panimámě i — panimáma ňnavo přemězořna, usнула, sedíc, v koutěček schoulena.

Spal dlouho, spala málo — kdož to věděl — ona ne, najednou probudil panimámu nehorázný křik a láterení:

"Kruciclaudon — tisíc kuli do kožička — zatracení rorejsi — ještě jste tu? Vždyť jsem vám řekl, že vás postřelím jako krkyk, zastřihnu-li vás tu ještě?" — soplit rozhněvaný hlas před stanem a něčí ruka odhrnovala cip plachty ke kolíku přivázání.

Cikán vyskočil jako po elektrice — zas všecko dohromady a hnalo se to ku pozdviženému cípu plachty — cikánata hned byla na kolenu o cikánky a panimáma hrůzou všecka ztrnula, vyjeveně dťvá se na to, nechápajíc, co se děje.

"I milostpantatinku, pane "fort" — ponizeň prosíme, aby ste nás tu ještě nechal — jen jedinký den — jen jedinkou noc — vždyť my tu nic neuděláme, zvěř nechtáme, oheň opatrujeme jako oko v hlavě — milostpantatinku — ponizeň prosíme a ručičku líbáme —" cikánata hnala se po ruce lesníkovi, který stál před stanem v záti plapolajícího ohně, pokud nazvednutým cípem ven sálala, jako omšený buk a brozíval blýskal očima i leskou hlavou pušky. Byl všecek zasněžen, i na vousech visel mu snůh.

Tedy snad jen smrkové šišky — no? A dře pozor na oheň — na jednu tu chvíli a vy. nepotřípá, uleťte, a já budu za vas odneset — no! — Ani mruk — ráno at' jste pryč!"

"Milostpantatinku — pro boha prosíme, pro všechny sváté — jen ještě jediný den — jedinou noc, ještě jsme ty vesnice kolem neobešli!"

"Bodejt — neobešli — jeste jim tam zbyla nějaká tu kšepce v chlivku a perina v komoře, že?"

"Milostpantatinku — my ne lademe — bůh to slyší i panenka Maria — jen tak, co nám do bři lido daji — kousek chleba, stípece mouky, nějaký brambor!"

"A to ostatní si vezmete — však to známe. — Tedy povídám vám — ale už neposleďte! jeden den vám ještě daruji, ale potom už at' jste pryč nebo přivede cikánky," povoloval lesní potulně havěti.

"Zaplat! pán bůh nastotísiekrát — milostpantatinku," a cikánky hnaly se po ruce lesního. "Pryč, vy ještěste — mám na bito — stane se neštěstí," odháněl lesní dotěrné cikánky.

Panimáma teď teprve se vzpamatovala a z hrda, hrůzou za drhnutého, vydralo se zoufale: "Ježíš Maria — pane "fort"!"

Znova zvasitela hlavou pušky v otvoru plachty a lesníkova hlava objevila se tu.

"Ani hnoit — komu život je milý?" hřmál na cikány; "kdo tam?"

"Žena — zbloudilá žena — my jsme jí dali nocleh — zachránili jsme jí od smrti — bůh štěstou pravdu slyší," věrovali se cikáni.

Panimáma hrůzou na nohy ne mohla se postaviti — cikáni jí tedy pomáhali, až vylezla ze stanu.

"Osoho — kde jste se tu vzala?" "Zbloudila jsem — jdu do Hořátve k mé dcerci," jektala zimou i uzkostí panimáma.

"No to jste hodně daleko od tamud — až ve Skorničkách hndle. Tak pojďte — vyvedu vás z lesa na silnici —" pobízeli lesník.

Cikánky hrnaly se teď k panimámě s prosbou o almužnu a panimáma zuby drkotajíc rozdala jim trochu stříbrňáků.

"No, matko — děkuje pánu bohu, že jste takhle vyvázla — ti by z vás byli vysonkali poslední groš," pravil lesník.

Panimáma minula, at' by vysoukali, jen když by jí nezabili. Ale lesník ji poučil, že nebylo by cikánům třeba jí zabíjetí — stačilo by ze šatů jí vysvalit i ona zeměnila by jistě v lese zmruvka. Panimáma jen se křivkovala a děkovala bohu i pánu lesnímu, že ji od jistě smrti vysvalobil.

Zimlila se také o tom, že jí Tomeš ušel a nečekal na cestičce k lesu a pan lesní plál si po torbě, až se panimáma polekala.

Inu — bodejt! Tomeš asi poctivě čekal na pravé cestičce k lesu, ale panimáma zašla hned na cestičku první, a do Hořátve vede druhá.

Tak to bylo a panimáma pašla do pásmo lesa, jež by ani za půl dne nepřešla.

A bylo tomu opravdu tak: Tomeš čekal až do sněhu u cestičky a když se snůh spustil, vrátil se do vsi k Stebeňůkům a duši v nich postrašil zprávou, že panimáma bu nedošla.

Pantáta všecek polekán hned se vypravil s Tomšem do Hořátve a panimáma kde nic tu nic a ozkouští a strachu z toho u Kotevských pod pavazu.

Ještě neuradil se co poříti, když pan lesní přivedl polomrtvou panimámu, kteráž za nic na světě nechtěla se ho pustiti ani převlé vší.

To bylo křivžování, když panimáma vyprávěla co a jak se jí přihodilo u cikánů v lese.

Jen to jí nělo na rozum, že se jích pan lesní nebojí a tak sám a sám si na ně vyjde.

Panenko Maria — oblapí jako "raubiři" — zle by se lesní poměl, kdyby se do něho dali.

byla také lehká k poznání. Malá, šrbená, uřněná klapala ve velkých svých botách, po svém pánu zdoběném, po mostě. Každé chvíle mohla jí spatřiti na jiné straně. Ta běžela na postu, tu zas po pívo, a vůbec šla všude, kam jí poslali. Sloužila, či lépe řečeno posluhovala u známého a všeobecně váženého měšťana, jenž jí zaměstnával meškání po sítkách všeho druhu, neboť k těžké práci se již po své starší nehodila. Byla to vřidná babka, rada si "popondala" — jak se v hořech říká, a kdo se na ní s nějakou záležitostí, města se tkaří, obrátil — obhodil na pravou adresu. Věděla o všem, o všech věcch, někdy až více než bylo třeba věděti a snad i zcela pravda, a pověděla také všechno s pravou horáckou upřímností. Když vypravovala rozkožkala se, ruze slazila do zudu, malinka, vřáštěla její hlava posuňula se do prudu, malá očka se přimhouřila a již její bezubá usta "poudala a pondala" — až to bylo někdy pánovi nemilo. Pobožná hlava byla Novotná jako všelkni staří hořáci a rozličných písní neměla více než lektěří mladíci. Příjemno bylo poslouchati, když svým starým, chrapčivým diskantem zpřavala si při nuti nádobu nějakou tu starou pouťnickou nebo kostelní píseň. Při všeckém své chudobě, stouže i svého pána neměla se zle, nespokoř jinde sotva by bylo lépe. Byla proto veselá a svou bodrosti a statečnou filosofii často domáč, zvlášť té pána, rozemála. Proto mohl i také rad, což rozličným škádlitím a vtípokovitým často dával na jevo. Když byl dobře naladěná, říkával jí "pani Novotná", narážaje na zvláštní její výslovnost, kterou různá slova zkomolovala. Ona rovněž měla svého pána ráda, byla poctivá, vše se jí mohlo svěřiti a nikdy nezapomněla na pánův svátek o sv. Josefu na gratulaci, kterou vždy počínala slovy: "Přiblížil se den devátého náctého ... atd."

Mungovi, zamílovanému mpostoj pánovu velice přála, stále její krmila a poplacovala a utekli z kuchyně, hned za ním vyběhl, něčeho si nevšimaje — a již rozléhal se náměstím pronikavý hlásek: "Munko, Munko, jdeš domů, zatr ... é psítře?"

Co se za den naběhala! A přec stále byla čila jako cacorka. Teprv když všecko nsesla a menší práce domáč obstarala, k večeru si odpočinula a neporoučel ji již ničeho, sčepěla domů, ke svým. Veselé bylo na ni podívání, když v zimě za krutých mrazů a vánice, ve svých botách a s lucernou, větš než sama byla, v ruce — jako Diogenes capala domů — jak říkali "na draha". Jako ona sama, rovněž i u ní zájem byl její nevlastní synové, tuším tři.

Přítrodou na těle i na duchu co nejméně nadání, chodil celý den po městě a prosili za nějaký ten kousek chleba a večer v ulzíčku snášeli své zášoby domů a hodovali. Samí si též varili, kupující potraviny za vyžebřaný peníz. Bez své nevlastní matky, která posluhovalím nejvíce si vydělala, sotva by se však byli udrželi. Všichni byli zakřslí jako pidimuzici a sešli si se tak někdy na náměstí, aby si na vzájem o svých pochůzkách referovali, vypadali jako tři králové — odněkud z říše trpasličí. Jeden z nich byl hluchoněmý, slaboučký a slaboduchý a za sebe menší odměnu "dělal funus" — nápodobuje obřady pohřební, řeč kněze, zpěváky a chodě stále dokola jako kolem rakve, klátit svyma nepoměrně dlouhyma rukama. Blážen se u smíval, dostal-li někde starou zástěru, která mu za kleriku sloužila. Druzí, jsouce moudřejší, neprovozovali zábavných takových výstupů, nýbrž živilí se kromě žebroty, čím kdo mohl. Bud' jakýmsi druhem nižší křesťoviny nebo podobným způsobem, jen aby za žebrotou nějaké zaměstnání naspoi poněkud se krylo.

To byla celá jejich rodina, kterou Novotná většinou téměř sama živila a o ní se starala. Sama nejvíce vzdy, když po žebrotě šel, k rozmnožení zášob jejich přispěla.

V domácnosti pánové byla jakási ministrant zahraničních záležitostí. Reprezentovala domácnost zevně a za ni vyjednávala. Stále byla v činnosti. Jen něco vyřídila a už zas jinam pospíchala, od rána do večera pořad jsouc na nohou.

Jen v zimě za dlouhých večerů mivala po práci trochu oddechu. Tu sedla na nízké stoličce — se svým zamílovaným hrncem "kafě", ježob obsah zdl se býti nevyčerpatelným — mezi kolony, pohybovala svými bezubými dásněmi a poslouchala, co se vypravovalo. Někdy sama vypravova-

la, co se kde za den sběhlo nebo slabikovala z "Národní Politiky" všelijaké historie. To byly chvílky klidu a oddechu, v nichž zdála se býti úplně spokojenou. Však byly zasluženě!

Tak se Novotná celý svůj život dřela, ovšem sloužila, nikdy na ně si nenáříkala a jak tiše a nepozorovaně žila, tak i odesla se světa. Nikdy nestonala vnuze, stonala! vlastní celým svým životem; jako svíčka stále stej noměrně hořela až dohořela do konce. Nikomu jakživá nepročká žala, nikdo se také po ní nebudo plátil. "Tak to Novotná zemřela? — I chudák stará!" — to bylo za účtlem i koncem vzpomínky.

Tatinkovi!

Črta od Ladislava Fuły.

Dvě malé, suché ručky, jedna po druhé, čysovaly třesavě a nejistě v povadie trávy hrobu tři křižky.

Po té skrčili se obě děti na zem. Hošik a dívka. Ona starší, vytláhlejší, on menší a víc zavátlý. Prsvitná pleť jejich matné oči a vysedle kosti v lícech vyzobovaly na první pohled soucit a spolu utrpost, že nepatří mezi ty, jež štěstíma si vyvolila.

Tak seděli chvíli, bez hnutí, mlčky, divjace se bezmyslenkovitě po hřbitově.

"Chudák tatínek", vzdychl náhle hoch.

"Chudák", přikývla dívka hlavou, sátek zahalenou. "Co pak ty, Lojziku, ty už se málo pamatuješ — ale já ... Já ho vídím pořád, jak leží na posteli. Byl břejtší než sni a sotva dychal. A byl tak dobrý a starostlivý."

Hochovi zvlhly oči. Opět umlky a zadívaly se v před. Vážně hledely na ně plečcově a kamenné křiže, smutně vyznívaly se kolem náhroby k postavám amlúdi jako neomylní věstevce pomijivého života ve zdejšího. Cypřiše zabaveny nedávno tuhy sněhové, skláněly dolů své hlavy, jako po zimním spánku ještě zmalatělé. Vzduch byl těžký, prosycen dechem jarní, lezavé mlhy.

Ale klid v pravdě posvátný. I pták, jenž občas zatalak, hned zase utěl. Snad mu tu bylo v okoli ještě tesko.

Dívka sebou hnula. "Viš, Lojzo, co mě napadlo?" ptala se tiše.

"Co, Matko?"

"Kdybychom tatínkovi mohli udělat samy světlíčko ... Kdykoliv jsem tu s matú, pokaždé rozsvítím ta lady svíčku. Takové světlo prý svítí všem nahofe — viš?"

A hubeným prstem ukazovala k něbi. "A máně je toho tak líto, že nemůže! Má máne nemela, je po čínz, proto nás sem poslala abychom se aspoň pomodlili, když se to rok, co nám umřel. Nadělá se dost ve službě, aby nás uživila. ... Jen kde vzít?"

Přemšlela a uvažovala, potom zajela rukou do kapes své sukně a bedlivě prohlížela. "Hele" — udělala.

Natáhla dlaň, na níž se blýskal lesklý krejcar.

"Jako zlatý, že?" řekla radostně. "Dostala jsem ho od sousedky za cestu a sechovala. Ale za ten světlíčko nedostanu! Leda tenkou —"

Litost vzemduka jí hrud' a přelše v upným vdech, jenž vyklouzil její bezbarvými rty.

"Aspoň ještě jeden —" přidala v myšlénkách "a koupila bych ... Tatínek si to za svou lásku zaslouží!"

Hoch neodpověděl, hleděl jen smutně před sebe.

Matka chtěla v rozumovány pokračovati a přestala. Blížké okolí dživlo přichodem pani v černých šatech, která v nevelikém oblonku od níh zastavila se u hrobu. Krátkou modlitbu věnovala duchům zemřelých, rozsvětlala přiuční tasku a vyžala lahvičku, dle svého nappněno olejem, neboť odstranila zátku z hrda a li-la z ní do lampičky, mezi řidkou, nažloutlou travu se promodřavajícím, ještě ščházeo upraviti knětce. Napálila ho — světlíčko se zablesklo. Pomrškávalo slabě, třepetalo se — shaslo. Nebyl k potěbě.

Paní se zvedla a rozhlédla. "Holčičko," zvolala k dětem, "pojd' sem!"

Matka byla hned na nohách. "Neboj se, Lojziku," těšila bratříčka. "Hned jsem tu."

A co by okem žukli, stála u pani.

Bílý král Kanibalů.

Zahraniční úřad Spoj. Států obrát se nyní románcem ze života. Jedná se o dědictví po kráb lido jedu O'Keefeovi, který zemřel jako král malého ostrova "Yap", který náleži do ostrovů Karolinských v Tichém oceánu. O'Keefe měl dvě děti, jednu ostarovauku a jednu ve Spojených Státech. Žené Americance poslal občas peníze a dopisy; nyní když zemřel, vzala si všechno jeho majetek druhá žena, lidojedka z ostrova Yapu, proti které manželka americká vede spor na náhradu 12,000,000 kornu.

"O'Keefe", jak vypravuji listy, "odešel před dvaceti lety od své manželky americké a jako námořník vstoupil na loď "Belvedere", aby se přepřavil do Číny. Loď však na korálovém útesu se ztroskotala a O'Keefe sam na trámu se zachránil.

Když lidojedští obyvatele ostrova Yapu spatřili O'Keefa a shledali, že má bílou pleť, modré oči a zřavé vlasy a světlou bradu, pravili:

"To jest posel boží! Šva světa!"

A vystavěli mu pěknou chyru, pokryli jí palmovými listy a snesli mu všecko, co ostrov nejlepšího poskytoval.

O'Keefe zachránil z lodě pušku nástrojovou skřínku a bedničku s léky. Naučil domorodce s nástroji zacházeti a vystavěl činy, z nichž nejlepší daroval králi Yapskému. Když poprvé vystavěl z pušky a zastrelil ptáka na stromě, padli Yapsi obyvatele na kolena a král, všecek se třesa, řekl:

"Nyní vidím, že opravdu jsi bohem poslán!"

Když pak ve válce se sousedními ostrovy Yapsů pod vudcem O'Keefem vyhrál, stoupla ještě více vážnost Americana.

Král ho prosil, aby vzal si jeho dcery za manželku, což O'Keefe učinil. Po smrti králové všech 10,000 ostarován Yapských nabídl trůn O'Keefeovi a O'Keefe trůn královský přijal. Americký námořník stal se králem a jakým králem! Suverénem v pravém slova smyslu, pánem nad životem a smrti svých poddaných!

"Zlý duch vás ztrestá, budete-li věsti obchod s někým jiným ješté, nežli se mnou", pohrozil nový král svým poddaným a převzal všecek Yapský obchod do svých rukou.

Byl opravdu "všim všem svým poddaným" — bíl králem, vojévudcem, nejvyšším knězem, zákonodárcem a jediným exportnerem obchodním. Svůj dřevěný trůn dal si poloiti zláčeným plchem, pořídl si osobní stráž 1000 mužů, která měla modré kabáty s mosaznými knoflíky a šlisa se od jiného vojska, jež měl jen palmové listy kolem boků. O'Keefe jal se provozovati silný výnosný obchod s perlemi, koraly a vzácnými mušlemi. Omezil lidožrctví, byl nábožensky snášenlivý a nestrpěl přivoz kořalky.

S vládou jeho byli všelkni Yaporé jak náležitě spokojeni. Na ostrově měl král se svou lidojedskou paní tři dcery. Často jezdil se zhožim do Hongkonku a do Manily — když nebyl doma, zasedla jeho manželka na trůn.

O'Keefe zemřel, jak jest velmi pravděpodobno na rozbofenem moři, neboť' vyjeda jednou z Yapu nevrátil se více.

"Vrátil se do nebe, nebyli jsme hořdi", hořekoval ostarováné. A měsíce měli žalmutek.

Americáka choť jeho dovolává se nyní zakročiti Spojených Států, aby dědictví po králi bylo jí přísknuto.